

Justitieutskottets betänkande 2022/23:JuU30

Sekretess hos Domstolsverket för enskildas kontaktuppgifter

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändring i offentlighets- och sekretesslagen. Förslaget syftar till att möjliggöra en fortsatt digital hantering av utbetalningar av ersättning till enskilda för deras inställelse i domstol och att säkerställa sekretesskyddet för enskildas kontaktuppgifter hos Domstolsverket.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 oktober 2023.

Behandlade förslag

Proposition 2022/23:117 Sekretess hos Domstolsverket för enskildas kontaktuppgifter

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden.....	5
Sekretess hos Domstolsverket för enskildas kontaktuppgifter	5
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	8
Propositionen	8
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Sekretess hos Domstolsverket för enskildas kontaktuppgifter

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2022/23:117.

Stockholm den 13 juni 2023

På justitieutskottets vägnar

Adam Marttinen

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Adam Marttinen (SD), Louise Meijer (M), Annika Strandhäll (S), Petter Löberg (S), Mikael Damsgaard (M), Anna Wallentheim (S), Katja Nyberg (SD), Charlotte Nordström (M), Gudrun Nordborg (V), Torsten Elofsson (KD), Ulrika Liljeberg (C), Pontus Andersson (SD), Rasmus Ling (MP), Juno Blom (L), Mats Arkhem (SD), Lars Isacson (S) och Gustaf Lantz (S).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2022/23:117 Sekretess hos Domstolsverket för enskildas kontaktuppgifter. Förslaget syftar till att möjliggöra en fortsatt digital hantering av utbetalningar av ersättning till enskilda för deras inställelse i domstol och att säkerställa sekretesskyddet för enskildas kontaktuppgifter hos Domstolsverket.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Utskottets överväganden

Sekretess hos Domstolsverket för enskildas kontaktuppgifter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i offentlighets- och sekretesslagen.

Bakgrund

Målsägande, vittnen och andra enskilda som medverkar i ett brottmål i domstol har rätt till ersättning för sin inställelse. När en domstol beslutat om ersättning till någon lägger domstolen in uppgifter om personen i Domstolsverkets it-system Kostnader i mål (KIM). Detta innebär i praktiken att uppgifter om bl.a. namn, personnummer och adress överförs till Domstolsverket. Myndigheten förmedlar sedan ersättningen till den bank som sköter utbetalningen till den enskilde.

När en uppgift omfattas av sekretess läggs uppgiften inte in i Domstolsverkets it-system. Så är exempelvis fallet för uppgifter om enskilda som är sekretessbelagda enligt 35 kap. 12 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL.

Visst stöd för domstolarna att bryta sekretessen och överlämna sekretesskyddade uppgifter till Domstolsverket finns i 10 kap. 2 § OSL. Den bestämmelsen ska dock tillämpas restriktivt och avsikten är inte att myndigheten av rena effektivitetsskäl ska kunna bryta sekretessen (se prop. 1979/80:2 Del A s. 465 och 494). Domstolsverket har gjort bedömningen att bestämmelsen inte utgör ett tillräckligt stöd för domstolarna att kontinuerligt lämna sekretessbelagda uppgifter till Domstolsverket för utbetalningar av ersättning. När en uppgift omfattas av sekretess betalas ersättningen i stället ut genom att Domstolsverket laddar ett kontantkort med den beslutade ersättningen som domstolen sedan skickar till den enskilde. I dag administrerar Domstolsverket ett par hundra manuella utbetalningar per år.

Den 1 oktober 2023 träder nya sekretessregler i kraft som innebär stärkt sekretess i domstol för kontaktuppgifter till enskilda i brottmål (35 kap. 12 a § OSL). Enligt den nya bestämmelsen ska sekretess bl.a. gälla för uppgifter om den enskildes bostadsadress, telefonnummer och personnummer. Syftet med bestämmelsen är att öka tryggheten för målsägande, vittnen och andra förhörspersoner som deltar i en rättsprocess om brott och minska risken för otillbörlig påverkan (prop. 2021/22:186, bet. 2021/22:JuU:46 och 2022/23:JuU7, rskr. 2021/22:454 och 2022/23:133). När den nya sekretessbestämmelsen träder i kraft innebär det att ett stort antal kontaktuppgifter som

tidigare öppet kunnat föras över till Domstolsverket för digital hantering i stället kommer att vara belagda med sekretess. Domstolsverket uppskattar att de manuella utbetalningarna efter ikraftträdandet kommer att öka med uppskattningsvis 25 000 per år. En sådan omfattande manuell hantering kommer att vara både kostnadsdrivande och tidskrävande för såväl domstolarna som Domstolsverket. Den innebär även nackdelar för den enskilde som i stället för att få ersättningen utbetald till ett bankkonto måste invänta en leverans av ett kontantkort som sedan behöver lösas in.

Propositionen

Enligt regeringen är det angeläget att Domstolsverket kan fortsätta administrera utbetalningar av ersättning till enskilda för domstolarnas räkning. Det är också nödvändigt att utbetalningarna kan hanteras digitalt med hänsyn till den mängd utbetalningar det är fråga om och de nackdelar en manuell hantering för med sig för såväl enskilda som domstolarna och Domstolsverket.

Regeringen delar Domstolsverkets bedömning att det saknas stöd för domstolar att kontinuerligt lämna sekretessbelagda uppgifter till Domstolsverket i syfte att administrera utbetalningar av ersättning till enskilda. För att möjliggöra en fortsatt digital hantering av utbetalningarna behövs därför en sekretessbrytande bestämmelse som innebär att domstolar ska kunna lämna sekretessreglerade kontaktuppgifter till Domstolsverket. Bestämmelsens tillämpningsområde bör avgränsas till uppgifter som omfattas av sekretess enligt 35 kap. 12 och 12 a §§ OSL och som behövs för att genomföra en utbetalning av ersättning för någons inställelse i domstol.

För att säkerställa skyddet för enskilda är det enligt regeringens mening vidare nödvändigt att de kontaktuppgifter som omfattas av sekretess i domstol inte blir offentliga när de förs över till Domstolsverket. I annat fall skulle sekretesskyddet för kontaktuppgifterna i praktiken bli verkningslöst. Eftersom en grundläggande princip i offentlighets- och sekretesslagen är att sekretess som huvudregel inte följer med en uppgift när den lämnas till en annan myndighet bör det införas en ny bestämmelse om överföring av sekretess. När det gäller den avvägning mellan sekretessintresset och insynsintresset som alltid ska göras när införande av sekretess övervägs, bör det därvid framhållas att kontaktuppgifter till enskilda inte bedöms ha någon nämnvärd betydelse för allmänhetens möjligheter till insyn i Domstolsverkets verksamhet.

För att Domstolsverket ska kunna fortsätta administrera utbetalningar av ersättning till enskilda är det angeläget att bestämmelserna träder i kraft samtidigt som den nya regeringen om stärkt sekretess i domstol för kontaktuppgifter till enskilda (35 kap. 12 a § OSL). Bestämmelserna föreslås mot denna bakgrund träda i kraft den 1 oktober 2023.

Utskottets ställningstagande

Propositionen har inte lett till några motionsyrkanden eller andra invändningar under utskottsberedningen. Utskottet anser att regeringens lagförslag är ändamålsenligt utformat och att det bör antas.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2022/23:117 Sekretess hos Domstolsverket för enskildas kontaktuppgifter:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i
offentlighets- och sekretesslagen
(2009:400)

Härigenom föreskrivs att det i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska införas två nya paragrafer, 35 kap. 12 b och 12 c §§, och närmast före 35 kap. 12 b och 12 c §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

35 kap.***Sekretessbrytande bestämmelse****12 b §*

Sekretessen enligt 12 och 12 a §§ hindrar inte att en domstol lämnar en uppgift till Domstolsverket, om uppgiften behövs för att genomföra en utbetalning av ersättning för någons inställelse i domstol.

Överföring av sekretess*12 c §*

Om Domstolsverket får en uppgift som är sekretessreglerad i 12 eller 12 a § från en domstol, blir sekretessbestämmelsen tillämplig på uppgiften även hos Domstolsverket.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2023.